

Yttrande över motion Britt-Mari Canhasi (SD) angående Implementering av AI-baserade tolktjänster inom den kommunala omsorgen

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Norrtälje kommun beslutade den 16 juni 2025 § 98 att överlämna motion från Britt-Mari Canhasi (SD) gällande Implementering av AI-baserade tolktjänster inom den kommunala omsorgen. Kommunstyrelsekontoret har överlämnat motionen till Sjukvård och omsorg för besvarande. Britt-Mari Canhasi (SD) framför i motionen att tolkkostnaderna i offentlig sektor ökar, samtidigt som dagens system är sårbart. AI-baserade tolktjänster testas nu i flera regioner och har visat på stora besparingar, bättre tillgänglighet och ökad trygghet. Sverigedemokraterna föreslår i motionen att Norrtälje kommun startar ett pilotprojekt med AI-tolkning, som stöd i övergången till integration där språkinläring fortsatt är individens ansvar. Motionen besvaras efter en omvärldsbevakning inklusive intervjuer med Helsingborgs kommun och kommunalförbundets medlemsorganisationer. Förvaltningens samlade bedömning är att AI-baserade tolktjänster i omsorgen har potential men att det i dagsläget är för tidigt att införa. Det finns flera nyckelaspekter som behöver utredas närmare för förtydligande. Detta berör det juridiska ramverket kring detta, den teknologiska kapaciteten samt kommunalförbundets kapacitet att driva större projekt som detta.

POSTADRESS

Sjukvård och omsorg i Norrtälje
Box 801, 761 28 Norrtälje
Besök: Rubingatan 2

KONTAKT

Växel 0176 – 713 00
registrator.sjukvardomsorg@norrtalje.se

WEBBADRESS

sjukvardomsorg.se

SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE

Lagkrav

Det finns idag inga specifika lagar som reglerar användningen av AI-tolkning inom offentlig sektor, men flera rättsliga ramar påverkar indirekt. Förvaltningslagen är central då den styr myndighetsutövning och säkerställer rättssäkerhet och likabehandling. Eftersom verksamheten är en del av ett finskt förvaltningsområde, gäller även språklagen (2009:600), som garanterar service på minoritetsspråk.

Vid användning av AI-tolkning måste man ta hänsyn till GDPR, särskilt vid behandling av personuppgifter, samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), som reglerar hantering av känslig information. Den nya EU-förordningen om AI (AI Act) ställer krav på transparens, säkerhet och mänsklig kontroll vid användning av AI-system, särskilt de som klassas som högrisk.

SOU 2025:12 lyfter behovet av en nationell strategi för AI och betonar juridiska och etiska utmaningar. Den föreslår åtgärder för att säkerställa trygg och effektiv användning av AI i offentlig sektor.

Koppling till kommunalförbundets verksamhet

Kommunalförbundet ansvarar för myndighetsutövning inom vård och omsorg för äldre personer samt personer med funktionsnedsättning i Norrtälje kommun. I denna myndighetsutövning ingår beslut om insatser enligt gällande lagstiftning, däribland socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I ärenden där den enskilde har behov av språkligt stöd används tolk, vilket är ett krav enligt förvaltningslagen för att säkerställa rättssäkerhet och likvärdig behandling. Ett införande av AI-baserade tolktjänster skulle därmed direkt påverka en central del av kommunalförbundets verksamhet, och kräver noggrann analys av hur sådana lösningar kan

SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE

tillämpas utan att äventyra kvaliteten eller rättssäkerheten i
beslutsfattandet.

SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Kostnaderna för ett införande av AI baserade tolktjänster i omsorgen är svåra att förutse och överblicka. Ett möte med Helsingborgs kommun har visat att det i dagsläget saknas tillräckligt utvecklade AI-tolklösningar som kan hantera komplexa och långvariga interaktioner. En eventuell implementering skulle sannolikt kräva omfattande utvecklingsinsatser och konsulttjänster, vilket medför betydande kostnader. Kostnader som i dagsläget är väldigt oförutsägbara vilket skapar osäkerhet kring projektet och höjer risken för projektets framgång.

Sammanfattningsvis är den ekonomiska kalkylen för ett sådant projekt i dagsläget osäker och svår att förutse. Det finns en risk att kostnaderna överstiger nyttan, särskilt med tanke på den begränsade tillgången till tekniskt mogna lösningar och den höga grad av personella resurser som krävs. En noggrann konsekvensanalys bör därför föregå eventuellt beslut om genomförande. Detta skulle lägga höga krav på omvärldsbevakning och löpande utvärdera hur marknaden kring liknande AI-tolktjänster utvecklas samt bilda sig en uppfattning om när det blir bäst aktuellt att implementera en lösning ur ett ekonomiskt perspektiv.

Förvaltningens analys och slutsatser

SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE

Det står klart att ett införande av AI-tolkning är ett omfattande projekt som kräver betydande resurser, både personella och tekniska. Det förutsätter även hög kapacitet för en förvaltning att initiera och driva ett sådant utvecklingsarbete. Därtill krävs en fördjupad utredning av de juridiska aspekterna, särskilt vad gäller ansvarsfördelning vid eventuella felaktiga tolkningar. I dagsläget saknas rättsliga riktlinjer på nationell nivå för användning av AI-tolk, vilket gör det svårt att bedöma juridiska konsekvenser. Det är i nuläget oklart om det rättsliga ansvaret skulle ligga hos myndigheten, leverantören eller utvecklaren av AI-systemet.

Vidare konstateras att dagens tekniska lösningar inte i tillräcklig grad klarar av att hantera den komplexitet som kännetecknar samtal inom omsorgsverksamheten. Nuvarande AI-teknik har begränsad förmåga att hantera emotioner i samtal, samt långa samtal.

Frågan om AI-baserade tolktjänster innebär flera utmaningar, särskilt kopplade till juridiska aspekter och den tekniska utvecklingen. I dagsläget saknas nationella rättsliga riktlinjer för användning av AI-tolk, vilket försvårar bedömningen av ansvarsfördelning och rättssäkerhet. Samtidigt utvecklas tekniken snabbt, vilket gör det svårt att avgöra när och hur en sådan lösning kan implementeras i omsorgen på ett tillförlitligt sätt. Förvaltningen kommer att följa utvecklingen.

Sammanfattningsvis välkomnar förvaltningen frågan om AI-baserade tolktjänster och ser den som ett värdefullt initiativ. Förslaget kommer att beaktas i det fortsatta digitaliseringsarbetet i förvaltningen. Inför ett verkställande krävs det dock enligt förvaltningens bedömning, djupare omvärldsbevakning, förståelse och analys.

Yttrandet skickas till (exempel nedan)

SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE

Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)

Hanna Stymne Bratt

Ordförande direktionen